

Museu de Ciències Naturals de Barcelona Centre de Documentació

Memòria 2019

Sumari

1.	Presentació.....	4
2.	Processos estratègics	5
2.1.	Projectes anuals.....	5
2.2.	Pressupost	5
2.3.	Desenvolupament de la col·lecció	6
2.3.1.	Monografies.....	6
2.3.2.	Publicacions periòdiques	7
2.3.3.	Mapes	7
2.3.4.	Audiovisuals	8
2.3.5.	Esporga	8
2.4.	Cooperació	9
2.5.	Equip.....	11
2.6.	Comunicació i difusió.....	14
2.6.1.	Activitats.....	14
2.6.2.	Internet i xarxes socials	18
3.	Processos clau – productes	20
3.1.	Guies de lectura	20
3.2.	Noves adquisicions	21
3.3.	El Llibre del Mes	21
3.4.	DocuMuseus	21
4.	Processos clau - serveis	22
4.1.	Informació i atenció al públic	22
4.2.	Préstec.....	25
4.3.	Reproducció de documents.....	27
4.4.	Suport a la recerca i a la difusió científica.....	28
4.4.1.	Suport al personal investigador	28
4.4.2.	Control i difusió de la producció científica institucional	28
4.4.3.	Suport a la difusió de publicacions.....	29
4.4.4.	Suport al Departament de Col·leccions	30
5.	Processos de suport.....	31
5.1.	Distribució de les publicacions del Museu	31
5.2.	Conservació i emmagatzematge	31

5.3. Processament del fons documental	33

1. Presentació

El 2019 ha estat un any de consolidació dels projectes iniciats el 2018. Malgrat la pèrdua d'un 10% del pressupost, que ha suposat un alentiment general, els serveis al públic intern i extern no se n'han ressentit, hem reforçat la imatge pública i hem aportat contingut a repositoris i plataformes amb la producció científica del Museu. Ens satisfà esmentar també els avenços en el tractament dels arxius Històric i Fotogràfic del Museu. Tots aquests enunciats els anirem ampliant i il·lustrant al llarg d'aquest document.

Val a dir que els recursos monetaris que ens han mancat, així com l'endarreriment en la convocatòria de les dues places vacants en l'equip els ha pal·liat, en part, la incorporació a l'equip de 2 persones durant 6 mesos a través del Pla d'Ocupació Municipal.

En anteriors memòries hem parlat del que semblaven imminents trasllats de la Biblioteca i l'Arxiu bé dins el Laboratori de Natura, bé en altres edificis fora del Parc de la Ciutadella. Avui ens complau moltíssim anunciar que, amb l'impuls d'un ajut del Fons Europeu de Desenvolupament Regional, finalment el 2022 tindrem les dues seus de la Biblioteca reunides en l'actual Sala de Paleontologia d'un remodelat Museu Martorell. Tan bon punt n'hem tingut coneixement, ens hem començat a organitzar per assegurar l'èxit d'aquesta actuació, que representarà una fita en la trajectòria de la Biblioteca del Museu de Ciències Naturals de Barcelona

Al llarg de la Memòria, intentem explicar l'activitat del departament de manera global, separant, quan ens sembla significatiu, els indicadors de la Biblioteca i la Mediateca, i quan és pertinent, també de l'Arxiu.

Finalment, aprofitem aquest espai per agrair la col·laboració del Departament de Conservació i Restauració del Museu, el Servei de Documentació i Accés al Document (SEDAC) de l'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Sistemes de l'ICUB.

2. Processos estratègics

2.1. Projectes anuals

Projectes estables: Són els imprescindibles per assegurar el funcionament del Centre de Documentació, i estan dotats de pressupost propi.

Adquisició de monografies i renovació de subscripcions
Personal extern: auxiliars d'atenció al públic de la Mediateca i suport global a la gestió del Centre de Documentació
Conservació: Compra de material fungible per a necessitats específiques: fundes i carpetes de paper i plàstic lliure d'àcids, CD-R imprimibles, tires de prevenció de furts, fitxes de registre de revistes, suports de presentació per a llibres, estoigs per a material àudio i vídeo, cintes de retolació electrònica...
Formació del personal: assistència a cursos i congressos
Restauració del Llibre Antic
Digitalització
Tractament dels arxius Històric i Fotogràfic
RECERCAT

2.2. Pressupost

Pressupost 2019	122.304,82 €
Subscripcions i compra de llibres	13.100 €
Material fungible	600 €
Congressos i cursos	2.000 €
Restauració Llibre Antic	7.000 €
Tractament Arxius	8.200 €
Digitalització	7.300 €
Llicència RECERCAT	2.100 €
Llicència ATOM	1.200 €
Personal extern	80.804,82 €

Ingressos

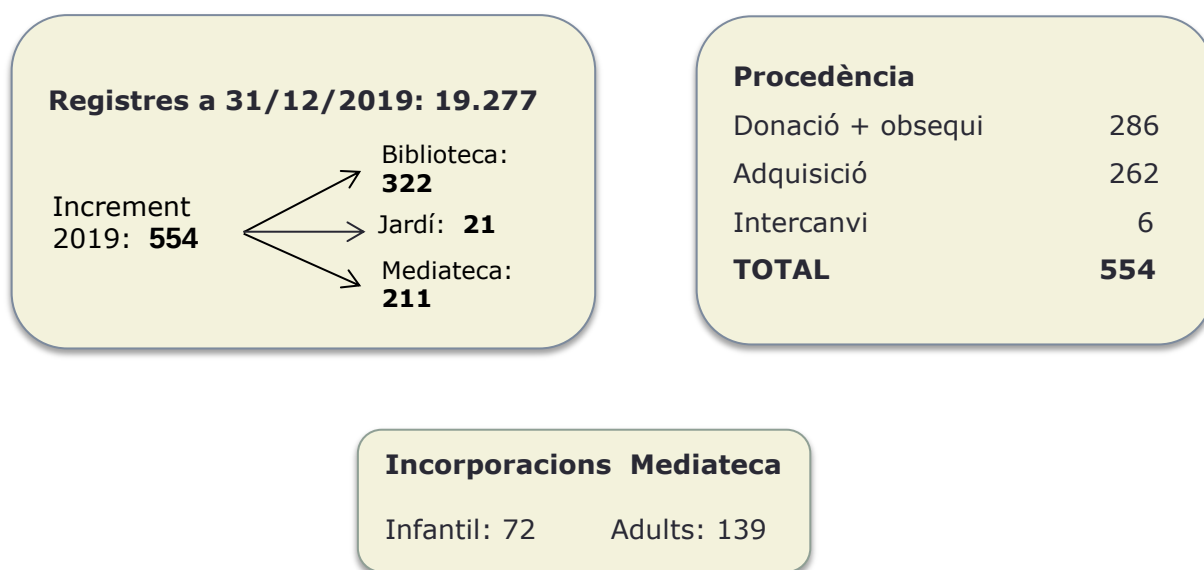
Directes	
Fotocòpies + PI ¹	401,05 €
Indirectes	
Donació, obsequi i intercanvi de monografies	3.934,41 €
Donació, obsequi i intercanvi de revistes	29.980,00 €
Obtenció gratuïta de documents	108,76 €
Total	34.424,22 €

¹ Les sigles PI corresponen a Préstec Interbibliotecari. Els ingressos per aquest concepte provenen de les tarifes que paguen les biblioteques que ens demanen documents en préstec i que no pertanyen a la Xarxa CSIC.

Els ingressos indirectes calculats d'acord amb el preu de les publicacions que rebem gratuïtament es va reduint any rere any, degut al descens de l'intercanvi i al pas de les revistes a l'accés obert.

2.3. Desenvolupament de la col·lecció

2.3.1. Monografies

Noves incorporacions

Amb el pressupost assignat vam poder comprar el 97% de les desiderates registrades, corresponents a les peticions dels tècnics del Museu, les demandes del públic extern i la necessitat de reposar les baixes de la Mediateca: préstecs no retornats i documents malmesos per l'ús.

Si bé més del 90% dels documents obtinguts pels acords d'intercanvi de publicacions que mantenim amb museus i institucions de recerca d'arreu del món són revistes, també rebem catàlegs d'exposicions, o edicions commemoratives. Quan ho considerem pertinent, tractem com a llibres alguns números monogràfics de revista.

Els llibres són el suport més consultat a la Mediateca, seguit dels DVD i les revistes.

2.3.2. Publicacions periòdiques

Biblioteca

Registres a 31/12/2019 1.571

Nous títols 21

Baixes 13

Títols en curs 306

Subscripcions 28

"El 89% de les revistes que incorporem a la col·lecció provenen dels acords d'intercanvi establerts amb museus i altres institucions de recerca"

Total títols de revistes a 31/12/2019 1.571

No es reben actualment 1.265

Es reben actualment 306

Per intercanvi i donació 278

Per subscripcions 28

Respecte de l'any anterior

Títols nous 21

Títols que es deixen de rebre 13

"El 91% de les revistes que incorporem a la col·lecció provenen dels acords d'intercanvi establerts amb museus i altres institucions de recerca"

Tot i que es consolida la tendència de les institucions a publicar només en digital, encara rebem un nombre rellevant de revistes en paper que no compten amb la versió electrònica en accés obert. Enguany, a petició del Departament de Publicacions del Museu, hem dedicat força temps a estudiar cas per cas per establir la viabilitat de suprimir el major nombre possible d'intercanvis. D'aquí ve que el nombre de baixes hagi augmentat en relació als anys anteriors.

Les revistes continuen sent el suport més consultat i reproduït a la Biblioteca.

Mediateca

Total de revistes a 31/12/2019 6

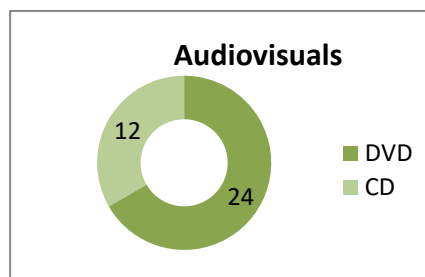
Títols en curs 6

Subscripcions 6

2.3.3. Mapes

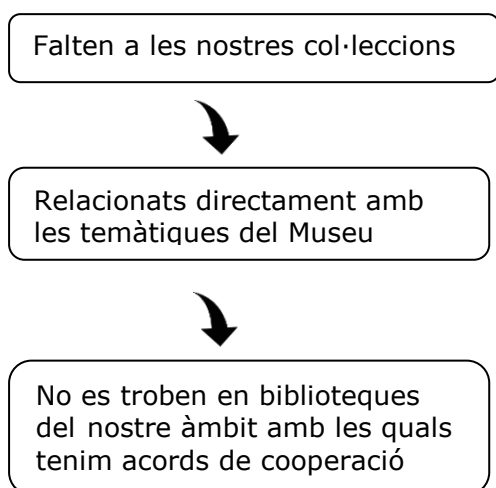
Hem incorporat a la cartoteca 12 nous mapes geològics, que han estat registrats però resten pendents de catalogar.

2.3.4. Audiovisuals

2.3.5. Esporga

Degut a la complexitat del procediment i la falta de recursos, no ens plantejem de dur a terme cap actuació relativa a l'esporga. Tanmateix, som molt estrictes a l'hora d'acceptar els obsequis i donacions, desestimant sistemàticament aquells en què els donants no ens autoritzen a incorporar a les col·leccions únicament els documents que compleixen els següents criteris:

Obsequis i donacions

Margarida Trias	4 monografies de temes relacionats amb el medi ambient	Registrades, catalogades i incorporades a la Mediateca
MNCN	4 monografies provinents del seu fons de duplicats	Registrades, catalogades i incorporades a la Biblioteca
IGME	9 monografies i 7 mapes provinents del seu fons de duplicats	Registrades, catalogades i incorporades a la Biblioteca
J.M. Diéguez	49 llibres sobre natura i societat, la majoria editats entre 2015 i 2018	Registrats, catalogats i incorporats a la Mediateca
Editorial CSIC	5 llibres de divulgació de la ciència	Registrats, catalogats i incorporats a la Mediateca
Vicent Vicedo	Númers solts retrospectius de la revista "Journal of foraminiferal research": 2011-	Registrats i incorporats a la Biblioteca

	2018	
Mariona Domènech	Un conjunt de documents del seu pare, Lluís Domènech i Torres, consistent en papers personals, fotografies i diaris de treball	Descrits i incorporats a l'Arxiu Històric
Joan Cuyàs	Àlbum de fotografies de les peces ceràmiques de les façanes del Castell dels Tres Dragons	Conservat a l'Arxiu Fotogràfic

Destaquem l'obsequi del Dr. **Joan Antoni Vela** (1948-2019). La cessió de la seva biblioteca particular completa la donació al Museu de les seves col·leccions naturals i bibliogràfiques, iniciada el 2012.

134 llibres	El gruix del conjunt el formen les monografies sobre trilobits, editades per segells comercials i per universitats d'arreu del món. També s'hi compten guies de fòssils i manuals de Paleontologia generals.

38 mapes	Corresponen, en la seva totalitat, a la 2a sèrie del Mapa Geològic de España 1:50.000

2.4. Cooperació

Tenim signats **convenis de col·laboració** amb les següents entitats:

Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC): Compartim catàleg i participem en el préstec interbibliotecari. Estem obligats a complir tots els requisits de manteniment i actualització de les bases de dades i recursos comuns de la Xarxa.

Instituto Geológico y Minero de España (IGME): A efectes de préstec interbibliotecari.

Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona: pel que fa a les pràctiques curriculars. Vam tutoritzar una alumna de grau durant el quart trimestre.

Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya: pel que fa a les pràctiques curriculars. Vam tutoritzar una alumna de l'especialitat Conservació i restauració del patrimoni gràfic, documental i bibliogràfic. També ens van restaurar diversos llibres de la col·lecció d'Antiquària.

Dialnet: Un dels més grans portals bibliogràfics d'accés lliure i gratuït, el principal objectiu del qual és donar visibilitat a la literatura científica hispana a Internet, recopilant i facilitant l'accés a continguts científics, principalment a través d'alertes documentals. A Dialnet cataloguem les publicacions del Museu (llibres, revistes, articles de revista, publicacions antigues...), així com llibres col·lectius del nostre fons.

Participem en els següents **catàlegs col·lectius**:

- C17: pertanyent al Grup de Treball de Gestió de la Informació en Ciències de la Salut.
- Catàleg del Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya
- Catálogo Colectivo del Patrimonio Bibliográfico Español

I en els següents projectes i fundacions de cooperació interbibliotecària:

Red de Centros de Información y Documentación Ambiental (RECIDA):

Xarxa de centres de documentació i espais naturals protegits. Té la finalitat de promoure la coordinació i col·laboració entre els seus membres per millorar els serveis als usuaris.

DocAmbCat: Xarxa que agrupa les 135 biblioteques i centres de documentació de Catalunya amb fons específics sobre temes ambientals, amb la finalitat de facilitar el treball col·laboratiu i promoure activitats de difusió, la formació, etc.

Musas: Fòrum per a professionals de biblioteques i centres de documentació de museus a través del qual podem compartir notícies, experiències, proposar intercanvis, activitats... En definitiva, un mitjà de comunicació directa amb la resta de col·legues de biblioteques de museu.

BibCat: Canal d'informació i debat entorn a matèries relacionades amb les ciències documentals, la biblioteconomia, la documentació i l'arxivística.

Accions puntuals:

Institut Botànic de Barcelona: Des del 28 de gener i fins al 30 de març vam tenir a la Biblioteca del Laboratori de Natura el Joan Carles Masip, la persona que havia d'ocupar la plaça d'auxiliar de biblioteca de l'Institut Botànic de Barcelona. Com que es desconeixia la data que el CSIC hi destinaria un bibliotecari i s'havia de fer càrrec ell sol de la Biblioteca, el vam estar formant en el maneig del catàleg, la identificació i citació de les revistes, el préstec interbibliotecari, els sistemes de classificació i indexació... Vam anar diverses vegades a la Biblioteca de l'Institut per organitzar els espais, identificar instruments de treball, tasques pendents i dissenyar el pla de treball per als primers mesos de represa de l'activitat.

També vam col·laborar en la valoració de la donació de dibuixos i aquarel·les de Joaquim Conca i amb la sol·licitud al Ministerio de Cultura d'una PTA per catalogar l'arxiu Salvador.

XXIII Biennal de la RSEHN: Organitzada per l'MCNB, hi hem participat com a revisores de les comunicacions sobre Història de les ciències naturals, moderant una de les sessions i conduint una visita guiada.

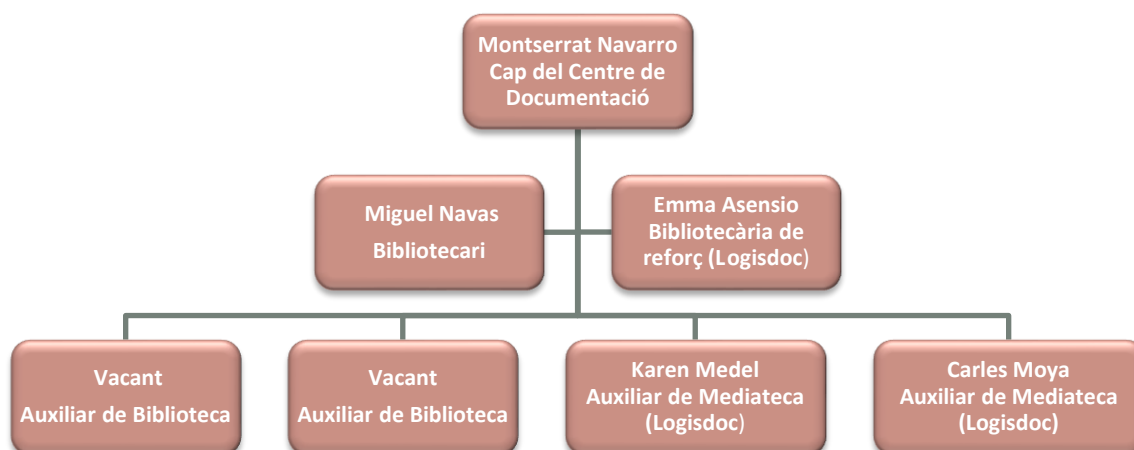
CRAI- Biblioteca de la Universitat de Barcelona: Es va decidir emprar el Tesauro UB (THUB) com a eina d'indexació de matèries per als articles i documents penjats a RECERCAT, ja que és més científic i per tant més indicat per a les necessitats del CD que les llistes de matèries de les altres universitats, o el propi sistema del CCUC que és un conjunt de tot plegat.

Això no obstant, hi havia algunes matèries que no estaven representades al THUB, i, a petició nostre, el CRAI-Biblioteca de la UB n'ha afegit alguns. La majoria d'ells estaven relacionats amb artròpodes, tot i que també es va introduir la matèria "Làmines primes (Geologia)" i "Georeferenciació". Va resultar una acció favorable per ambdues parts, ja que el Centre de Documentació pot emprar matèries específiques per representar les publicacions científiques dels seus autors, i el CRAI-Biblioteca de la UB veurà com el THUB creix i s'amplia.

Grup de Recerca "Ciencia Abierta en España"

Miguel Navas, membre de l'equip del Centre de Documentació forma part d'aquest grup de recerca.

2.5. Equip

Durant febrer i març vam tenir a la Biblioteca del Laboratori el Joan Carles Masip, el nou auxiliar de Biblioteca de l'institut Botànic en període de formació.

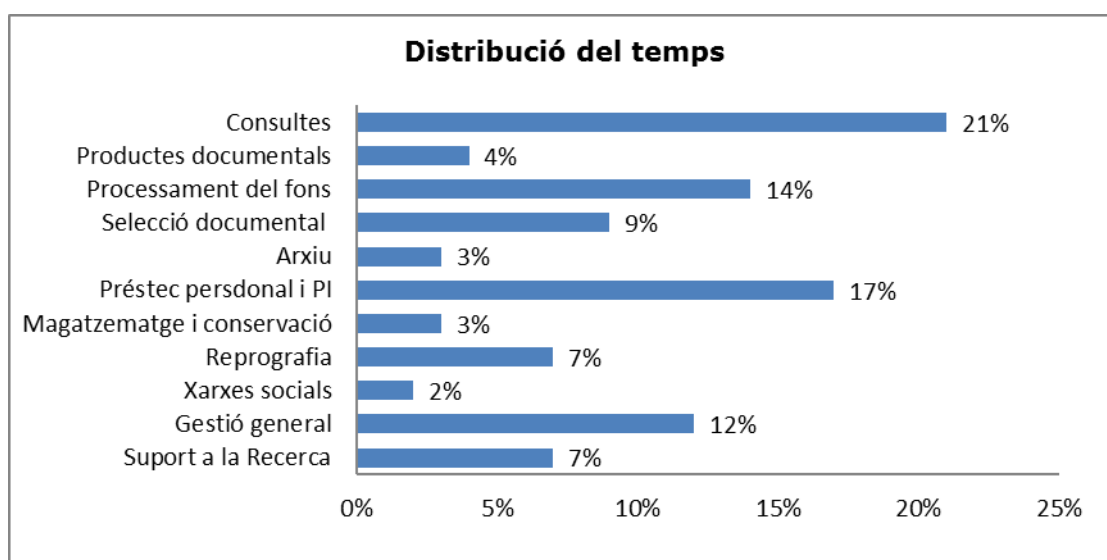
Del 25 de febrer al 29 d'abril i del 2 al 27 de setembre, vam comptar, per assumir tasques relacionades amb la catalogació de les darreres donacions, amb **bibliotecàries de reforç** com a part de les millores ofertes per l'empresa Logisdoc.

L'11 de març s'incorporaren a l'equip, per un període de 6 mesos, la Maria Teresa Clemente i la Laura Ferrer, en el marc del **Pla d'Ocupació Municipal**. La primera treballant al Martorell, dedicada bàsicament a la càrrega d'articles a RECERCAT i la segona al Castell, exercint funcions d'auxiliar de biblioteca.

Durant el quart trimestre vam tutoritzar les alumnes Àngela Ruiz Sebastian, estudiant de grau de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació i Roxana Farina, estudiant de grau de l'ESCRBCC.

Distribució del temps

El gràfic següent mostra el temps que dediquem a les diverses funcions.

Formació

Assistència a cursos, seminaris i congressos:

Cultura amb perspectiva de gènere: eines pràctiques per al personal del Museu de Ciències Naturals / Ajuntament de Barcelona. Dep. de Transversalitat de Gènere. Barcelona, 21 de gener de 2019. 3 hores

Introducció a recursos electrònics per a biblioteques i centres de documentació especialitzats en ciències ambientals / Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat, Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya. Barcelona, 13 març de 2019. 5 hores

¿Qué es esto de los pre-prints y cómo me afecta? / Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la UB. Barcelona, 13 de març de 2019. 2 hores

3a Conferencia Internacional de Revistas Académicas en Comunicación / Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 15 de març de 2019. 3 hores

Web of Science, nivell avançat / Biblioteca de la ETSEIB. Barcelona, 18 de març de 2019. 3 hores

Curs sobre el gestor de biblioteca Alma / CSIC. Barcelona, 8, 9 i 10 de maig de 2019. 18 hores

Abriendo puertas : XVI Jornadas Españolas de Documentación / Federación Española de Sociedades de Archivística, Biblioteconomía, Documentación y Museística. Barcelona, 16-17 de maig de 2019. 16 hores

Jornada "Intensiu digital" / Facultat de Biblioteconomia de la Universitat de Barcelona. Barcelona, 13 de juny de 2019. 5 hores

Espais de coneixement-espais de creativitat per a biblioteques i centres de documentació ambientals / Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat, Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya. Barcelona, 21 de juny de 2019. 5 hores

Comunicar en públic: habilitats i continguts / Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 12, 20 i 27 de juny, 15 hores

Nous serveis i productes documentals de suport a la investigació / Generalitat de Catalunya. Departament de Territori i Sostenibilitat, Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya. Barcelona, 11 de desembre de 2019 5 hores

Publicacions

Asensio, E. ; Navarro, M. ; Navas, M. *El Centro de Documentación del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona*. Pòster presentat a les XVI Jornadas Españolas de Documentación, el 17 de maig a Barcelona, 1 p.

Asensio, E. ; Navarro, M. ; Navas, M. "El Centro de Documentación del Museu de Ciències Naturals de Barcelona: la importancia de la difusión en internet de colecciones y publicaciones". Ponència presentada a l'MCNB el 5.09.2019. *Libro de resúmenes de la XXIII Biental de la Real Sociedad Española de Historia Natural*, p. 256-257.

Díaz-Acha, Y.; Díaz-Ontiveros, I.; Garcia-Franquesa, E.; Senar, J. C.; Montserrat, J. M.; Ibáñez Cortina, N; Navarro Codina, M. "Barcelona naturalista: descubriendo la ciudad más allá del cemento". Madrid: Real Sociedad Española de Historia Natural, 2019. 38 p.

Uribe, Francesc; Folia, Marc; Navas-Fernández, Miguel. "Omnimus: un vehículo para conocer y consultar diversas fuentes de datos del Museu de Ciències Naturals de Barcelona". *Libro de resúmenes XXIII Biental de la Real Sociedad Española de Historia Natural*, p. 270-272.

2.6. Comunicació i difusió

2.6.1. Activitats

Visites guiades a la Biblioteca

Per a Explica'm Barcelona al Laboratori de Natura. Recollim els grups a l'entrada del Museu i durant el trajecte cap a la Biblioteca els parlem dels usos i l'arquitectura dels edificis.

Data	Assistents
16 d'abril	23
10 de maig	22
23 de maig	22
12 de juliol	10
16 de juliol	15
22 d'octubre	15
25 d'octubre	12
19 de novembre	18

Per a membres del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (30 de gener, 26 assistents)

Vam oferir una presentació a la Sala d'Actes del Laboratori de Natura, on repassàrem la història de la institució, la formació de les col·leccions de biblioteca i arxiu, i els serveis i productes documentals que actualment ofereix el Centre de Documentació. Després es va visitar la biblioteca del mateix edifici, mostrant algunes obres actuals i antigues del fons bibliogràfic, així com revistes especialitzades i documents d'arxiu. Per finalitzar, es va visitar la biblioteca de l'edifici del Museu Martorell.

El públic visitant va mostrar-se molt interessat tant en els fons documentals com en els serveis del Centre de Documentació, i van fer preguntes de tot tipus, també referents a l'arquitectura i a la història dels edificis, o fins i tot a aspectes formals i polítics².

---

² Podeu consultar aquesta piulada: <https://twitter.com/jjunyentc/status/1090585985522548737>

Dins el Cicle InNat (28 de març, 10 assistents)

Innat és un cicle de visites guiades, organitzat pel Museu, que convida els ciutadans a descobrir les col·leccions del Museu que no estan exposades, així com els projectes que es porten a terme amb el patrimoni.

Visita guiada al fons bibliogràfic especialitzat en il·lustració científica de la Biblioteca del Museu de Ciències Naturals (10 d'abril, 15 assistents)

Abans del desenvolupament de la fotografia, la il·lustració científica era una eina bàsica per a descriure el món. Els il·lustradors científics empraven la il·lustració per narrar visualment, amb el màxim de detall possible, l'aspecte i el comportament dels diferents elements de la natura, creant alhora obres de gran valor estètic. El Centre Cívic Urgell, especialitzat en il·lustració, ens proposa fer una visita guiada al fons documental del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, a la Biblioteca del Laboratori de Natura, per tal de conèixer el seu fons bibliogràfic especialitzat en il·lustració científica.

Moment en què
expliquem la
història i les
diferents tècniques
de la il·lustració
científica

Visita guiada al Museu Martorell i la història de l'MCNB per als participants en la XXIII Biennal de la RSEHN (4 de setembre, 15 assistents)

Organitza: **BIENNAL [CIUTAT i CIÈNCIA]**

Centre Cívic Urgell

BIENNAL DE CIÈNCIA: IL·LUSTRACIÓ I CIÈNCIA

Febrer 2019

c/ Comte d'Urgell, 145

Entrada lliure. Aforament limitat.

#CiutatiCiència
biennalciutaticiencia.barcelona

VISITA A LA COL·LECCIÓ DE LLIBRE ANTIC NATURALISTA DEL MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA
Dissabte 9 de febrer, a les 11 h
Activitat amb inscripció

CONFERÈNCIA · LA IL·LUSTRACIÓ COM A EINA DE COMUNICACIÓ EN L'ÀMBIT DE LA MEDICINA
Dilluns 11 de febrer, a les 19.30 h
A càrrec d'Alfons Zarzoso, Director del MHMC

EXPOSICIÓ · IL·LUSTRACIÓ
Del 4 al 28 de febrer
Vestíbul del centre cívic

Urgell

Districte de l'Eixample
twitter.com/ccurgell

Ajuntament de Barcelona

L'edició de la Biennal organitzada pel nostre Museu va incloure, entre les diferents sortides ofertes als participants, un recorregut pel Museu Martorell. El Centre de Documentació va conduir aquesta visita posant èmfasi en el context polític i social de l'època.

Tríptic del Centre de Documentació

Vam estrenar el tríptic del Centre de Documentació, dissenyat pel dep. de Comunicació del Museu. Disposar d'aquest mitjà de difusió era una fita que teníem pendent i havíem anat demorant davant els reiterats anuncis de trasllat. En vam editar 500 exemplars, que vam començar a distribuir àmpliament, per exemple, als participants en les visites guiades.

Club dels Ilunàtics i Ilunàtiques

La sessió del 21 de novembre es va desenvolupar a la Mediateca sota el títol *Orígens, evolució i natura a l'escenari. Les arts escèniques com a eines divulgadores de la ciència*. Aquest cicle de tertúlies l'organitza el Departament d'Activitats del Museu; el Centre de Documentació va participar-hi amb una mostra de llibres de temàtiques relacionades.

Bibliomòbil

El 4 de juny, en el marc de l'exposició "Som Natura", el Dep. de Territori i Sostenibilitat i l'MCNB organitzaren la jornada "Les espècies exòtiques invasores a Catalunya. El Centre de Documentació participà en la mostra de publicacions sobre aquesta temàtica existents a les biblioteques de la xarxa DocAmbCat, en un stand instal·lat a la Sala d'Actes del Museu.

Club de Lectura

El 19 de juny a les 19 h. va tenir lloc a la Mediateca una nova edició del Club de Lectura del Museu, organitzada conjuntament amb la Biblioteca Ramon d'Alòs-Moner.

Com és habitual, ens vam inspirar en la temàtica de l'exposició temporal, **Som Natura**, i el llibre escollit per aquesta ocasió va ser *L'evolució de la Calpúrnia Tate*, de Jacqueline Kelly.

Va conduir la sessió en Jordi Serrallonga, arqueòleg, naturalista i assessor del Museu de Ciències Naturals. Van participar-hi 20 persones, a qui se'ls va oferir un petit berenar i una entrada per visitar l'exposició.

Ponència a la XXIII Biental de la RSEHN

Durant 15 minuts, M. Navarro, E. Asensio i M. Navas van explicar els projectes de difusió a internet de col·leccions i producció científica, incloent l'Arxiu Històric, l'Arxiu Fotogràfic, la difusió de revistes a plataformes d'indexació i recollida, el treball fet a la plataforma RECERCAT, i l'anàlisi de la producció científica dels autors i col·laboradors del Museu, així com l'impacte de les col·leccions a la literatura científica. Aquesta peça ha estat publicada com a comunicació curta a les actes.

Presentació del llibre "Un millón de ostras"

El 28 novembre la Sala de Lectura de la Biblioteca del Castell dels Tres Dragons va ser l'escenari de la presentació pública d'aquesta novetat de l'editorial Flamboyant. Vam fer la presentació de l'autor, Àlex Nogués, paleontòleg col·laborador del Museu, i vam mostrar els llibres que tenim de la mateixa editorial.

2.6.2. Internet i xarxes socials

Twitter

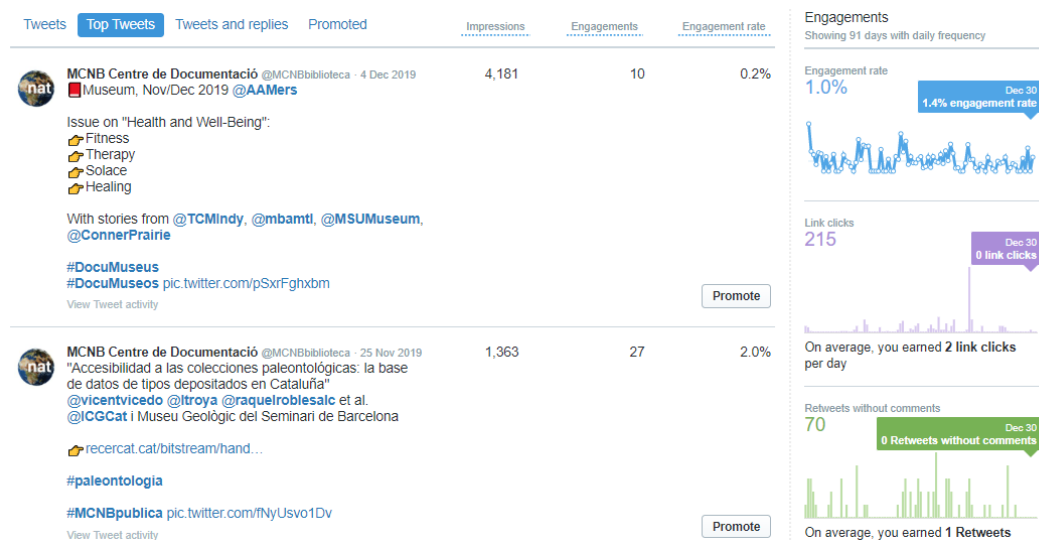
Amb data 17.09.2019 es crea el compte @MCNBBiblioteca³, que podrà ser gestionat pel CD sota supervisió de Comunicació.

Les estadístiques del darrer trimestre indiquen que s'ha aconseguit un bon "engagement rate" (taxa d'interacció)⁴, rebent cada dia dos clics, una re-piulada i tres agradaments. Les piulades més exitoses ("top tweets"), calculades segons les visualitzacions ("impressions") i interaccions ("engagements"), han estat algunes relacionades amb el

³ <https://twitter.com/MCNBBiblioteca>

⁴ Segons <https://www.contentcal.io/blog/what-is-a-good-social-media-engagement-rate/> i altres fonts, quan és superior a 0,5% es bo, i més de l'1% és molt bo. En el cas del nostre perfil, és exactament de l'1% per a aquest període de temps.

butlletí #DocuMuseus i publicacions penjades a RECERCAT (#RepositoriMCNB). S'aprecia la importància d'etiquetar altres perfils i enllaçar contingut a text complet.

3. Processos clau – productes

Tots els productes documentals estan disponibles online a la web del Centre de Documentació⁵.

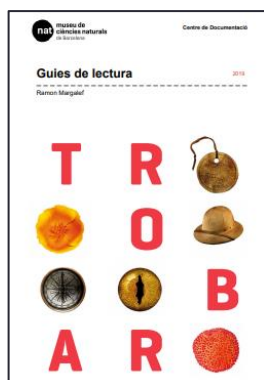
3.1. Guies de lectura

Som Natura

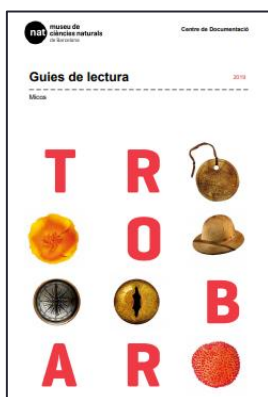
Tot just un tast dels documents que tenim relacionats amb la temàtica de l'exposició temporal homònima: la biodiversitat del planeta, la seva interrelació amb la societat i la necessitat de conservar-la.

Ramon Margalef

En ocasió de la Setmana de la Natura mostrem les obres de Ramon Margalef que tenim a la Biblioteca i la Mediateca, en l'any que es commemora el centenari del naixement d'aquest científic i naturalista català d'abast universal.

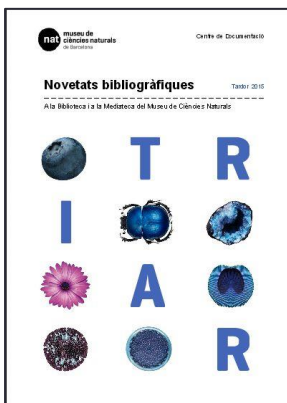
Micos

Editada coincidint amb l'exposició temporal del mateix nom, citem els llibres, contes i audiovisuals sobre primats per a tothom que vulgui eixamplar els coneixements i l'experiència adquirits durant la visita.

⁵ <https://museuciencies.cat/area-cientifica/centre-de-documentacio/productes-documentals/>

3.2. Noves adquisicions

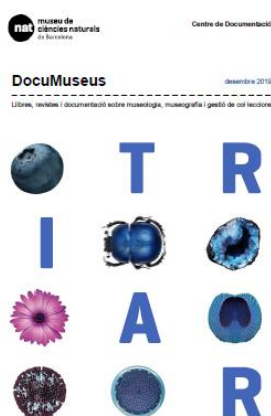
Vam publicar trimestralment aquest butlletí amb les cites dels documents ingressats al nostre fons sigui per compra, obsequi, donació o intercanvi.

3.3. El Llibre del Mes

Regularment publiquem i difonem la ressenya d'algun dels últims llibres incorporats a les col·leccions o bé que en vulguem destacar l'interès. Els del 2019 són⁶:

- Renaturalització de la ciutat (novembre)
- Els ocells del jardí (agost)
- Océano (juliol)
- L'home que plantava arbres (juny)
- La vida amorosa dels animals (maig)
- Los exploradores de huesos (maig)
- Un mar de plàstics (abril)
- Animals músics (març)

3.4. DocuMuseus

A l'abril es va començar a elaborar un nou producte, el DocuMuseus, un butlletí amb llibres, revistes i articles sobre museologia, museografia i gestió de col·leccions i patrimoni, rebuts al Centre de Documentació o disponibles online o via préstec interbibliotecari.

La periodicitat es va estimar en mensual, tot i que finalment es van realitzar 4 butlletins: abril/juny, juliol/agost, novembre, i desembre. Es va distribuir per correu al personal vinculat al Museu i que vam estimar que pogués estar interessat, i es va publicar online⁷.

La rebuda va ser bona i es van generar sol·licituds a partir d'enviament dels butlletins.

⁶ Es poden consultar a <https://museuciencies.cat/category/el-llibre-del-mes/>

⁷ Actualment, l'arxiu d'anys anteriors a 2021 no està disponible.

4. Processos clau - serveis

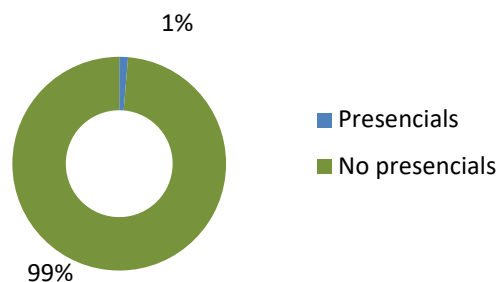
4.1. Informació i atenció al públic

Usuaris i consultes

Total usuaris atesos 2019

Presencials	12.233
No presencials	912
TOTAL	13.145

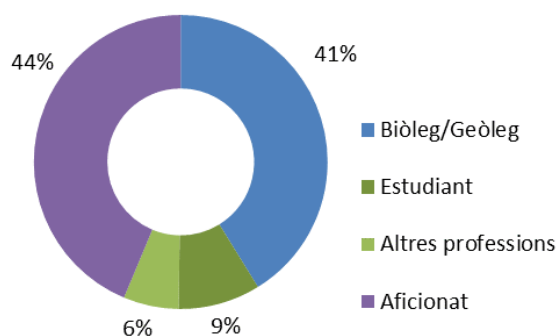
Total usuaris atesos

Tipologia usuaris Biblioteca 2019

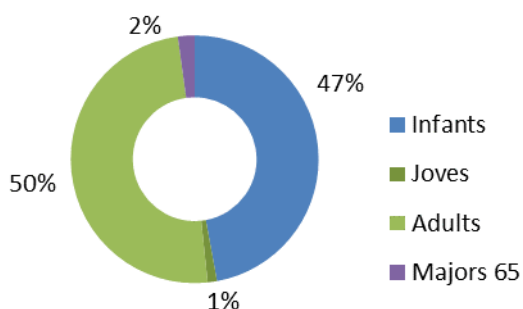
Biòleg/Geòleg	264
Estudiant	58
Altres professions	39
Aficionat	280
TOTAL	641

Total usuaris atesos

Tipologia usuaris Mediateca 2019

	Infants	Joves	Adults	Majors 65	TOTAL
Gener	544	12	563	16	1135
Febrer	378	11	435	17	841
Març	306	31	411	16	764
Abril	574	13	613	24	1224
Maig	357	16	488	13	874
Juny	300	30	349	23	702
Juliol	637	12	543	47	1239
Agost	656	14	627	32	1329
Setembre	482	14	472	29	997
Octubre	313	2	409	21	745
Novembre	416	43	495	7	961
Desembre	338	17	409	17	781

Tipologia usuaris Mediateca

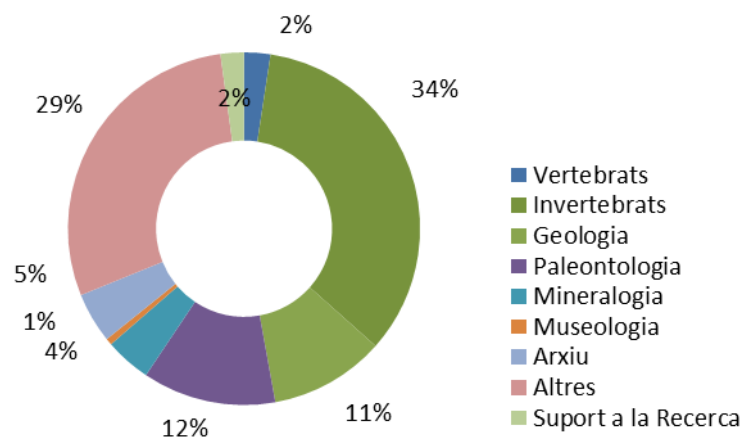
La tipologia d'usuaris triada per a la Mediateca contempla els infants, els joves, els adults i els majors de 65 anys.

Observem que la màxima afluència de lectors es dona el mes d'agost, per les famílies que venen a fer els tallers d'estiu i turistes. mentre que el juny és quan hem rebut menys visites.

No incloem indicadors de consultes no presencials perquè són poc significatives.

Matèries consultades Biblioteca 2019

Vertebrats	36
Invertebrats	510
Geologia	158
Paleontologia	183
Mineralogia	63
Museologia	9
Arxiu	69
Altres	433
Suport a la Recerca	32
TOTAL	1.533

Matèries consultades Biblioteca

Com és habitual, la matèria més consultada correspon als artròpodes. Les consultes a l'Arxiu Històric creixen significativament. El bloc "Altres" aplega temes com ara medi ambient, biogeografia, comportament, espeleologia...

Observem que comencen a entrar consultes referides al nou servei de Suport a la Recerca.

Matèries consultades Mediateca 2019

Obres de referència	3	Animals. Zoologia	125
Ciència i tecnologia	68	Comportament i sons. Etologia. Bioacústica	27
Natura (fauna, flora i gea)	1.341	Invertebrats no artròpodes	8
Parcs Naturals	54	Insectes. Entomologia	50
Conservació. Medi ambient	84	Vertebrats	15
Univers. Astronomia. Geoplanetologia	106	Peixos	37
Minerals. Mineralogia. Gemmologia	144	Amfibis	21
Roques. Geologia. Oceanografia	87	Rèptils	24
Volcans. Vulcanisme	47	Aus	64
Temps. Meteorologia	25	Mamífers	77
Aigua. Hidrologia. Limnologia	15	Balenes i dofins. Cetacis	18
Fòssils. Paleontologia	30	Goril·les i ximpanzés. Primats	32
Dinosaures	71	Jardins i horts. Jardineria. Horticultura	26
Homínids. Home prehistòric.	11	Abelles. Apicultura	15
Biologia	42	Animals de granja. Animals domèstics	28
Ecologia	28	Expedicions científiques	14
Evolució	68	Narrativa adults	42

Pel que fa a la Mediateca, atès que els tres pufs que hi teníem a l'entrada es van acabar de fer malbé, aquesta vegada de manera irreparable, en el mateix lloc hi vam instal·lar una taula baixa amb tamborets per al públic infantil

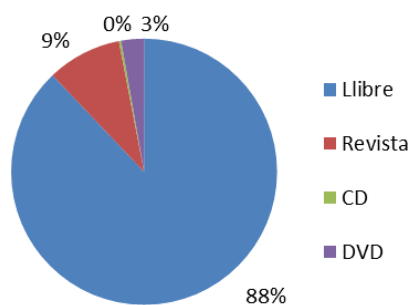
També es van canviar els llums del sostre amb la consegüent millora de la qualitat de la llum.

4.2. Préstec

Suports consultats Mediateca 2019

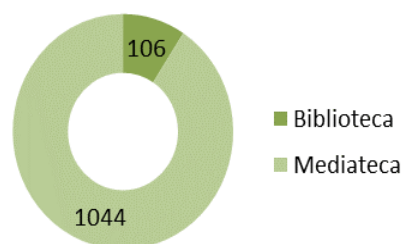
Llibre	11.754
Revista	1.210
CD	38
DVD	370
TOTAL	13.372

Suports consultats Mediateca

Préstec personal 2019

Biblioteca	106
Mediateca	1.044
TOTAL	1.150

Préstec personal

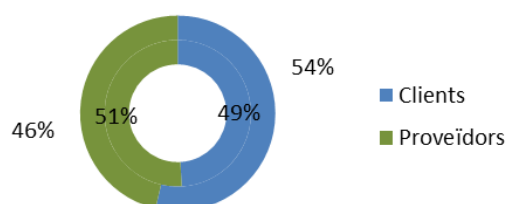
Durant tot l'any vam expedir **121** nous carnets de préstec. El nombre total de carnets a final d'any era de **2.243**.

Préstec interbibliotecari

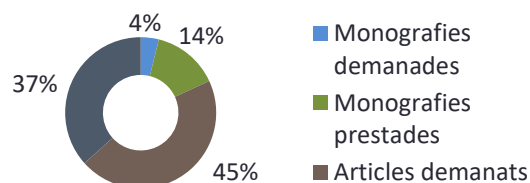
Quan atenem les peticions d'altres biblioteques, actuem com a **proveïdors** i quan som nosaltres que demanem documents a d'altres biblioteques estem fent de **clients**. Gestionem el préstec interbibliotecari amb procediments diferents segons cada modalitat i també portem el control estadístic per separat.

Préstec interbibliotecari 2019

Clients	114
Proveïdors	118
TOTAL	232

Préstec interbibliotecari**Tipologia de documents 2019**

Monografies demanades	9
Monografies prestades	33
Articles demanats	105
Articles servits	85
TOTAL	232

Tipologia de documents

Nosaltres ens beneficiem clarament pel que fa als articles perquè n'obtenim més que no pas en servim. En canvi, prestem més llibres que no pas en demanem.

4.3. Reproducció de documents

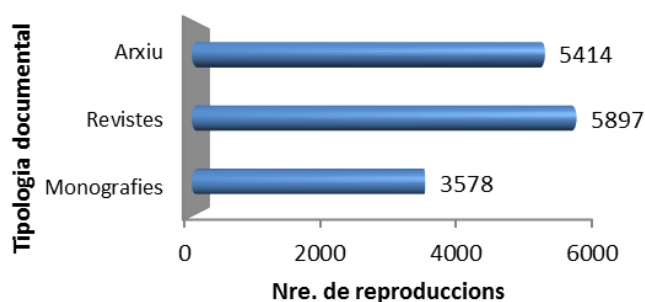
Durant el 2019 hem fet un total de **14.889** còpies (paper i PDF). Tots els indicadors són referits només a la Biblioteca i a l'Arxiu perquè el nombre de les que es realitzen a la Mediateca no és rellevant.

Reproduccions per tipologia documental

Tipologia documental 2019

Monografies	3.578
Revistes	5.897
Arxiu	5.414
Mapes	0
TOTAL	14.889

Reproduccions per tipologia documental

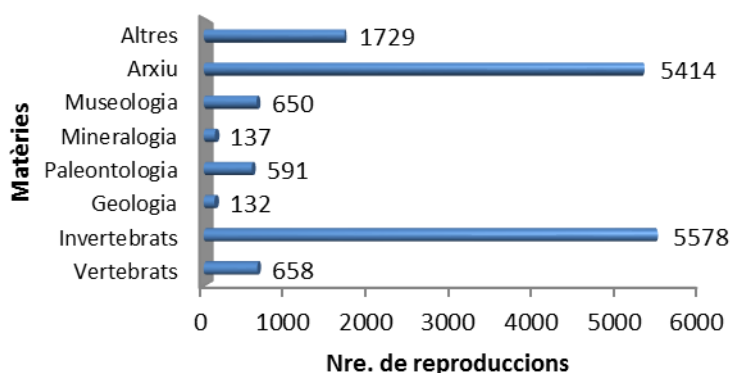

Reproduccions per matèries

Matèries 2019

Vertebrats	658
Invertebrats	5.578
Geologia	132
Paleontologia	591
Mineralogia	137
Museologia	650
Arxiu	5.414
Altres	1.729
TOTAL	14.889

Reproduccions per matèries

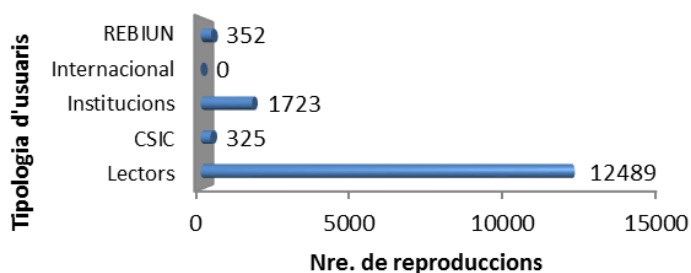

Reproduccions per tipologia d'usuari

Tipologia d'usuari 2019

Lectors	12.489
CSIC	325
Institucions	1.723
Internacional	0
REBIUN	352
TOTAL	14.889

Reproduccions per tipologia d'usuari

Els gràfics mostren que:

- Els suports més reproduïts són les revistes i els documents d'arxiu
- Les matèries més reproduïdes són també les més consultades: invertebrats i arxiu
- El grup més nombrós d'usuaris d'aquest servei és el que anomenem "Lectors", format pels tècnics i col·laboradors del Museu, seguit per les biblioteques del CSIC. Les sigles "REBIUN" corresponen a les biblioteques universitàries de l'estat espanyol. I anomenem "Institucions" a tota la resta de biblioteques.

4.4. Suport a la recerca i a la difusió científica

4.4.1. Suport al personal investigador

Es va confeccionar el "Manual per a la gestió dels perfils d'autor", incloent ORCID, Publons de Web of Science, i Scopus, i la interoperabilitat entre ells i Dialnet, Google Scholar i Mendeley.

Manual per a la gestió dels perfils d'autor

Centre de Documentació, 04.06.2019

Contingut

1. Introducció	2
2. Per què serveixen els perfils d'autor?	2
3. Perfils més importants	3
4. ORCID	4
5. Crear el perfil ORCID i posar informació professional	7
6. Crear i actualitzar el perfil Publons (Web of Science)	8
7. Consultar i actualitzar el perfil d'Scopus	10
8. Actualitzar publicacions a ORCID	11
9. Suport del Centre de Documentació	13

El dia 3 de juliol es va oferir una sessió informativa sobre RECERCAT, portal del qual parlarem més endavant, i ORCID, a la que va assistir personal intern i col·laborador del Museu. Amb aquesta presentació volíem fer entendre la importància de tenir i emprar el repositori en qüestió (RECERCAT), els avantatges de l'accés obert, la veritable natura de Researchgate, i l'avantatge de comptar amb el codi d'identificació personal ORCID.

4.4.2. Control i difusió de la producció científica institucional

RECERCAT

L'any anterior es va arribar a un acord amb el CSUC (Consorti de Serveis Universitaris de Catalunya) per a la participació al repositori RECERCAT, amb l'objectiu de difondre en obert la producció científica institucional de l'MCNB, sempre que els drets d'ús de cada publicació ho permetin.

A finals de l'any 2019, s'havia arribat a un total de 262 documents pujats i catalogats a RECERCAT, corresponents a articles i publicacions científiques de persones vinculades amb el Museu. Aquesta col·lecció va rebre un total de 803 accessos online.

Google Scholar

A finals de l'any es crea un perfil institucional a Google Scholar⁸ amb la finalitat d'incloure-hi totes les publicacions científiques que puguin ser considerades com a producció científica institucional. És a dir, en aquest perfil trobaríem tant les publicacions incloses a RECERCAT, com les que per motius de drets d'ús no ho han pogut ser. Es tracta de registres bibliogràfics que no sempre proporcionen accés al text complet, i sovint aquest no és en obert, però que compten amb les cites rebudes.

Web of Science

Aquesta base de dades permet d'extreure els registres bibliogràfics corresponents a autors vinculats al Museu. Fins el 2019, el llistat complet està compost per 209 referències dins la "WoS Core Collection". Val a dir que hi pot haver incusions errònies (noms d'institucions semblants a la nostra en les signatures), així com omissions (perquè el nom de la nostra institució no hagi estat ben indicat).

Scopus

De manera semblant a Web of Science, també es pot extreure la producció científica institucional present a Scopus. El nombre resultant és molt similar: 206.

Durant els propers anys, s'anirà fent un control de qualitat en aquestes dues bases de dades científiques, per tal d'obtenir un llistat el més acceptable possible, emprar les eines d'anàlisi bibliomètrica proporcionades, i compartir els resultats amb el personal investigador del Museu.

4.4.3. Suport a la difusió de publicacions

El Museu difon les revistes que edita al portal propi, RACO i DOAJ. El Centre de Documentació completa aquesta difusió introduint-les a Dialnet. Durant el 2019 s'han entrat 11 exemplars de revista, amb un total de 49 articles. També s'han catalogat 2 llibres col·lectius del fons de la biblioteca, amb un total de 68 articles.

Les estadístiques estan disponibles online⁹, i el Centre de Documentació s'encarrega de analitzar-les i redactar un informe per a les parts interessades (el departament encarregat de la publicació, i els directors de les revistes).

A la següent imatge es pot apreciar que més de la meitat de les consultes de 2019 les va rebre la revista *Animal Biodiversity and Conservation* (56%), i una quarta part *Miscel·lània Zoològica* (25%), tot i que és una revista que es va deixar de publicar l'any 2000. En total, les revistes publicades pel Museu van rebre 56.870 accessos durant l'any 2019.

---

⁸ <https://scholar.google.com/citations?&user=mnPpbhAAAAAJ>

⁹ https://www.raco.cat/raco/index.php/participant-statistics/?publisher_id=97&publisher_title=Museu%20de%20Ci%C3%A8ncies%20Naturals%20de%20Barcelona (algunes dades només fan referència als darrers dos exercicis anuals)

	2020	2019
	58.398	56.870
Animal Biodiversity and Conservation	61%	56%
Miscel·lània Zoològica	19%	25%
Arxius de Miscel·lània Zoològica	11%	7%
Treballs del Museu de Geologia de Barcelona	7%	8%
Monografies del Museu de Ciències Naturals	3%	3%
Treballs del Museu de Zoologia	0%	1%

La majoria dels 30 articles més consultats durant el 2019 pertanyen a la revista ABC. El primer d'ells és "Filogeografía: aplicaciones en taxonomía y conservación", amb 2.809 consultes.

D'altra banda, es va elaborar una taula que recollia la indexació (o no) de les revistes científiques publicades pel Museu¹⁰, tant en curs com tancades, a RACO, ÍndicesCSIC, REDIB, Dialnet, DOAJ, Web of Science, Scopus, Google Scholar i Researchgate, així com l'obtenció del segell de qualitat FECYT.

Quant a Dialnet, a finals de 2019 els usuaris d'aquesta plataforma tenien subscrites 1.525 alertes per correu electrònic de les revistes mantingudes pel Centre de Documentació, generant-se 46 correus al mes a partir dels exemplars catalogats per nosaltres. Per tant podem dir que la nostra tasca catalogràfica (tant de revistes del Museu com d'altres revistes i llibres del nostre fons o en obert), causa un impacte important en la comunitat científica catalana i hispanoamericana de Dialnet.

4.4.4. Suport al Departament de Col·leccions

De manera similar al perfil de la producció científica institucional, es crea un altre perfil a Google Scholar, però aquesta vegada amb l'objectiu d'identificar les publicacions científiques que mencionen col·leccions o espèimens de l'MCNB, i les cites que aquestes publicacions reben¹¹. Val a dir que els autors d'aquestes publicacions poden ser del Museu, o no.

D'aquesta manera, es podrà disposar d'una aproximació a l'impacte de les col·leccions del Museu en la literatura científica.

Durant els propers anys s'anirà farcint i depurant aquest perfil, del qual es podran obtenir llistat de referències bibliogràfiques a demanda, amb col·laboració amb el Departament de Col·leccions.

¹⁰ <http://museucienciesjournals.cat/>

¹¹ <https://scholar.google.es/citations?user=XEiy6VgAAAAJ>

5. Processos de suport

5.1. Distribució de les publicacions del Museu

La distribució de la major part de les publicacions editades pel Museu va a càrrec del Centre de Documentació perquè ens serveixen per obtenir-ne d'altres en intercanvi i així mantenir i incrementar la nostra col·lecció de publicacions periòdiques. La qualitat i grandària del nostre fons, a què ens hem referit en diverses ocasions al llarg d'aquesta Memòria, prové de les relacions d'intercanvi que la Biblioteca del Museu Martorell establí amb les institucions més rellevants de l'època i que en el transcurs dels anys s'ha anat incrementant.

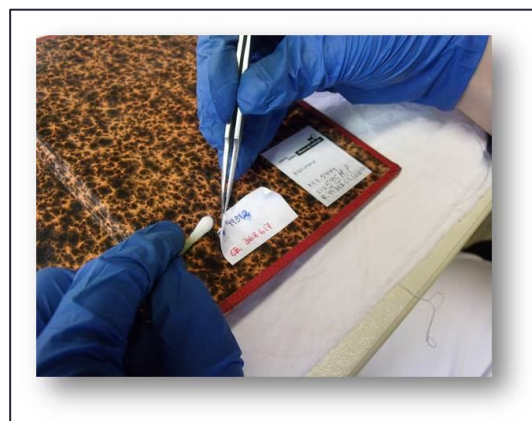
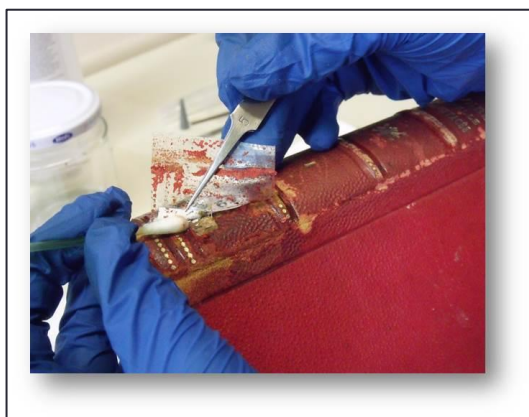
El 2019 hem distribuït per intercanvi i per donació, les següents publicacions:

<i>Animal biodiversity and conservation</i>	Vol. 42.1 (2019)	258 exemplars
<i>Animal biodiversity and conservation</i>	Vol. 42.2 (2019)	258 exemplars
<i>Treballs del Museu de Geologia de Barcelona</i>	Núm. 24 (2018)	163 exemplars
<i>Manuals del Museu</i>	Núm. 2 (2019)	145 exemplars

5.2. Conservació i emmagatzematge

Emmagatzematge

Conservació col·lecció Llibre Antic

Les actuacions "in situ" les va assumir, amb un alt grau d'efectivitat i rigor, la voluntària Beatriz Alonso, i van consistir a:

- Retirar, sempre que va ser possible per tal de no malmetre l'enquadrernació, l'etiqueta de signatura enganxada en el llom.

- Escriure en llapis en una faixa de paper lliure d'àcids, la signatura i col·locar-la embolicant el llibre.
- Retirar les etiquetes enganxades en la cara interna de la tapa posterior del llibre
- Desar totes les etiquetes retirades en un sobre de paper neutre i guardar-lo dins el llibre.
- Allisar i col·locar al seu lloc els fulls de paper de ceba que protegeixen les làmines

I es van realitzar fora del Museu:

- La restauració, a càrrec de l'ESCRBCC, d'11 volums
- La restauració, a càrrec del pressupost del Museu, de 44 llibres

Conservació Arxiu Històric

En el marc del Conveni amb l'ESCRBCC vam comptar, durant 4 mesos, amb l'alumna de 3r curs de Document Gràfic Roxana Farina. Bàsicament la seva feina va consistir a continuar la revisió dels expedients iniciada el curs anterior per una altra alumna en pràctiques, però va proposar, i nosaltres ho vam aprovar, els següents canvis:

1. En la fitxa tècnica on es reflecteix l'estat de conservació s'hi va afegir l'apartat **Observacions**, on es recull una breu descripció de l'estat del conjunt de documents que formen part de l'expedient. I es van afegir descriptors en l'apartat **Segells**, com ara el tipus de segell i la localització exacta.
2. A banda de la fitxa tècnica en ús, se'n va crear una altra amb l'objectiu de determinar el grau d'urgència per a la intervenció:

REGISTRE D'URGÈNCIA PER A INTERVENCIONS DE CONSERVACIÓ

Ubicació: En aquest cas es prioritza la ubicació o número d'ordre dins de la caixa, per a facilitar la cerca o ubicació.

Expedient: Número d'expedient de cada carpeta en la qual s'adjunten documents de diferent índole.

Unitats: Quantitat de documents dins de l'ID

Necessita intervenció? SI/NO: S'assenyalarà si es necessita intervenir i en quants documents.

Per exemple: Si, tot el conjunt. / Si, foli 1,2 i 3. / Si, camisa de protecció.

Urgència: S'assenyalarà amb 'llums de semàfor' la urgència de la intervenció a realitzar.

Per exemple:

Verd		No necessita intervenció
Groc		És necessària la intervenció a mig termini.
		-Neteges mecàniques per a eliminar brutícia superficial.
		-Desacidificació
		-Canvi de camisa de protecció
Vermell		És necessària la intervenció a curt termini.
		-Infecció microbiològica
		-Desacidificació urgent
		-Documents que generin acidificació (per contacte):
		Aïllament

Curt termini: dos (2) anys

posteriors a l'última revisió

Mig termini: cinc (5) anys

posteriors a l'última revisió

Intervenció a realitzar: S'especificaran les intervencions a realitzar, exhaustivament: metodologia, productes a aplicar, etc.

Data última revisió: S'assenyalarà aquesta data per a poder calcular el curt i mig termini per a la intervenció.

5.3. Processament del fons documental

Biblioteca i Mediateca

Tots els documents ingressats van ser registrats, etiquetats, catalogats i col·locats als respectius prestatges.

A petició de la responsable de la Fonoteca, vam posar el teixell amb la signatura del CIRBIC i vam ordenar els 263 CD comercials que pertanyen al Centre de Documentació però es troben dipositats provisionalment en aquest espai.

Arxiu Històric

Vam continuar treballant en els dos fons documentals de què es compona:

- Museu de Ciències Naturals (1882-2011)
- Consorci del Museu de Ciències Naturals de Barcelona (2011-)

Les tasques realitzades, enfocades a migrar els registres al sistema ATOM, van consistir a:

- Revisar la base de dades per detectar i corregir errors
- Crear els registres d'autoritat dels topònims (420 descriptors acceptats)
- Establir relacions entre unitats documentals
- Completar la taula amb les tres metadades corresponents als objectes digitals
- Elaborar el Manual d'ús del sistema ATOM
- Establir la política d'accés i ús dels documents d'arxiu a Internet

Arxiu Fotogràfic

Vam inventariar la col·lecció de diapositives, la qual cosa ens va obligar a modificar els indicadors d'Arxiu Fotogràfic que hem estat donant fins ara. Passem de 9.000 a **14.635** unitats.

I vam elaborar el procediment per a la gestió de l'Arxiu Fotogràfic, resultant-ne el document ***Projecte d'arxiu fotogràfic del Museu de Ciències Naturals de Barcelona***

Montserrat Navarro
Cap del Centre de Documentació

Barcelona, 9 de juny de 2021

Biblioteca del Museu Martorell
De dimarts a divendres de 9 a 14 h

Biblioteca del Laboratori de Natura
De dimarts a divendres de 9 a 14 h

Mediateca

De dimarts a divendres, de 10 a 14 i de 16 a 19 h

Dissabtes, de 10 a 15 h i de 16 a 19 h

Diumenges i festius, de 10 a 15 h i de 16 a 20 h

Arxiu Històric
Consulta restringida